

Το εικαστικό χαρέμι της Λήδας Παπακωνσταντίνου

Απόηχοι από ψίθυρους, μουσικές κουβέντες, κρυφόμελα και εξομολογήσεις γυναικών, δάκρυα που τρέχουν και δάκρυα πνιγμένα. Τη γυναικεία υποδούλωση και τη μουσική ζωή των γυναικών αποτυπώνει εικαστικά στην έκθεσή της, με τίτλο «Μέλη», η multi-media καλλιτέχνης Λήδα Παπακωνσταντίνου τον Ιανουάριο στη γκαλερί «Επίκεντρο» (Βαρβάκειος Αγορά).

Αντλήσα την έμπνευσή μου από τα χαρέμια της Ανατολής», λέει η καλλιτέχνης. «Δεν ταυτίζομαι με το χαρέμι, αλλά με ενδιαφέρει η ατμόσφαιρα που επικρατεί», επεξηγεί. Τα «Μέλη» είναι γλυπτά ξύλινα, με γάλα και ολόχρυσα, φτιαγμένα από ελιά, κέδρο και πουρνάρι. Βρίσκονται ξαπλωμένα, βυθισμένα σε φανταχτερά στρώματα και μαξιλάρια. Οι βάσεις τους αυτές συμβολίζουν την ηδυσπάθεια, τη λαγνεία. Τα γλυπτά άλλοτε είναι ακίνητα, άλλοτε αιωρούνται με μια μικρή απαλή αιώρηση, αυτή του εκκρεμούς.

Μέσα στο «χαρέμι» της Παπακωνσταντίνου, τα «μέλη» αιωρούνται στο χώρο και στο χρόνο, συμβολίζοντας τη παθητική αδράνεια της γυναικείας ύπαρξης μέσα σε ένα καθεστώς υποδούλωσης. Ενίοτε διακρίνονται μέσα από αραχνούφαντα πλεγμένα, διάφανα σκεύη, μεταφέροντας την ανάμνηση ενός κόσμου που υπήρξε. Τα αντικείμενα της έκθεσης, ελαφρά, σχεδόν διάφανα, αιωρούμενα, τελετουργικά, μοιάζουν να κρύβουν μακρινά μυστικά και να παραπέμπουν σε παράξενες, ξεχασμένες χρήσεις και συνήθειες. Χρήσεις όπως το κέντημα ή συνήθειες όπως το μάσημα της τσίχλας, που χαρακτηρίζουν τον τρόπο ζωής στα χαρέμια.

Η ρητίνη της μαστίχας της Χίου, ματιέρα σε κάποια «μέλη», είναι «από τα κύρια προϊόντα που εξάγαμε στα χαρέμια. Αυτό συνδέεται με το πώς ταξιδεύει ο πολιτισμός. Πώς μεταφέρεται η γνώση και η άποψη. Το «αλισβερίσι», με άλλα λόγια, ανάμεσα στους πολιτισμούς», εξηγεί.

Τα χρυσά κοσμήματα και τα στολίδια των γυναικών μετουσιώνονται στην επίχρυση επιφάνεια των «με-

Του Τάκη Κάρη

λών», που μοιάζουν και αυτά με κοσμήματα. Μικρά φωτεινά κουτιά ένθετα στα βελούδινα στρώματα, «εικόνες που αναδύονται», φέρνουν στο μυαλό μας εκθέσεις της Παπακωνσταντίνου τόσο το '95 στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης «Ιεράνα Τούντα» και κυρίως τη

περσινή εγκατάσταση «Η τοσιέρα του Genet» στο Σπίτι της Κύπρου. **Το ταξίδι, η φύση, η σεξουαλικότητα, η γυναίκα στο χώρο και το χρόνο** είναι από τα αντιπροσωπευτικότερα θέματα στη δουλειά της καλλιτέχνης. **Πέρα από τη θέση της γυναίκας**, στην έκθεση αυτή η Παπακωνσταντίνου εξετάζει και τη γυναικεία απασχόληση, που συμβολίζουν οι αραχνούφαντες, ραμμένες σαν κοσμήματα, επιφάνειες σε κάποια «πλέξη». Καθώς εξηγεί η ίδια η καλλιτέχνης: «*Σκεφτόμουν τις γυναίκες στο χαρέμι και πώς μεταξύ τους μιλούσαν ή έκρυβαν μουσικά. Άλλη γλώσσα η καθεμία, μνήμες διάφορες, όλες μαζί σ' έναν κοινό χώρο, και ο χρόνος να αναδιπλώνεται αργά, σχεδόν αδιόρατα. Αυτές που φτιάχνουν μέσω εμού τα αντικείμενα είναι όντα που τα χαρακτηρίζει η απόλυτη έλλειψη τεχνολογικής σύγχρονης γνώσης. Κουβαλάνε όμως ιδιαίτερες τεχνολογίες άλλων εποχών, πεπερασμένων, και μοιάζει να εφαρμόζουν τις γνώσεις αυτές στην κατασκευή αντικειμένων που δεν έχουν σαφείς χρηστικές ιδιότητες ούτε ακολουθούν κανόνες κοινής λογικής*».

